

## Techniki, które mogą pomóc uczniom z Syndromem Tourette`a (TS) w pracach pisemnych

Poniżej przedstawiamy kilka propozycji Jacqueline Favish, która ukończyła studia w dziedzinie Edukacji Specjalnej i zajmuje się problematyką nauczania osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami emocjonalnymi. Informacje te mogą być przydatne dla nauczycieli, którzy mają w swoich klasach uczniów z TS. Często u uczniów z TS współwystępują problemy z nauką, szczególnie w zakresie prac pisemnych.

### Testy standardowe

- W testach wyboru, w których należy wpisać właściwe słowo, uczeń może mieć trudności z wpisaniem słów:

Oznacz cyfrą każdą z możliwych odpowiedzi, tak by uczeń mógł wpisać cyfrę, która według niego odpowiada prawidłowej odpowiedzi.

- W testach, w których uczeń wypełnia kratki lub koloruje okienka, mogą wystąpić trudności z utrzymaniem się we właściwej linii, odpowiadającej pytaniu, nad którym w danej chwili pracuje:

Daj uczniowi linijkę, która pomoże mu poprowadzić linię poprzez stronę do wybranej odpowiedzi i zaznaczyć lub pokolorować właściwe okienko.

- W testach z tekstem na kilka linijek lub akapitów uczeń może mieć kłopoty ze skupianiem wzroku na danym fragmencie (będzie to występowało w różnym stopniu w zależności od stopnia niesprawności dziecka):

Zastosuj szablon z okienkami tak, by uczeń widział jedynie ten fragment, nad którym obecnie pracuje. Następnie uczeń może posłużyć się linijką w celu wpisania odpowiedzi. Technika ta zmniejsza dekoncentrację wynikającą z jednoczesnego obejmowania wzrokiem innych zadań lub czytania materiału zawartego na pozostałej części strony. W miarę rozwiązywania poszczególnych zadań, uczeń przesuwa szablon z okienkiem w dół.

### Sporządzanie notatek

- Jeśli uczeń ma problemy wizualno-motoryczne, prowadzenie notatek będzie dla niego dużym problemem. Ponadto wielu uczniów z TS ma tiki ramion i dłoni, które stanowią dodatkowe utrudnienie:

Nauczyciel może wybrać jednego ze zdolniejszych i bardziej odpowiedzialnych uczniów i dać mu kalkę, przez którą jego notatki będą powielane. Czasami lepiej poinformować wybranego ucznia, że kopie notatek potrzebne są nauczycielowi (a nie wskazywać na ucznia z problemami wizualno-motorycznymi, dla którego są one faktycznie przeznaczone).

## **Testy opracowywane przez nauczyciela**

### **Problemy z obliczeniami matematycznymi**

- Problemy z przestrzenią na kartce:

Każde zadanie może być wyodrębnione na części kartki. W tym celu należy podzielić arkusz papieru na ćwiartki lub ósme części. W ten sposób uczeń ma wydzieloną przestrzeń na każde zadanie.

Pozwala to uczniowi na skupienie uwagi na jednym konkretnym zagadnieniu, przez wyodrębnienie go spośród innych i eliminuje tym samym dekoncentrację.

- Problemy z przestrzenią w zadaniach matematycznych

W zadaniach na dzielenie i mnożenie należy używać papieru z zaznaczonymi liniami pionowymi, tak by każde działanie było łatwo utrzymać w odpowiedniej kolumnie.

### **Testy do wykonania w określonym czasie**

- Dla uczniów, którzy muszą mieć nielimitowany czas:

Niezależnie od obowiązującego regulaminu przeprowadzania testów, uczeń z Syndromem Tourette`a powinien mieć prawo do indywidualnie regulowanego limitu czasowego. Na arkuszu testowym nauczyciel mógłby nanieść następującą uwagę: „Z powodu potwierdzonej diagnozy Syndromu Tourette`a test został przeprowadzony bez limitu czasowego”.

Tłumaczenie za zgodą:

Tourette Syndrome Association, Inc.  
42-40 Bell Boulevard, Bayside, New York 11362  
tel. (718) 224-2999, fax (718) 279-9596

*Polskie Stowarzyszenie Syndrom Tourette`a*  
Centrum SZPITALNA  
ul. Szpitalna 5/5  
00-031 Warszawa  
tel. (22) 828 91 28 wew. 143  
[tourette@tourette.pl](mailto:tourette@tourette.pl)  
[www.tourette.pl](http://www.tourette.pl)